

l'entrevista

"El que a mi em fa feliç és escriure el que em dóna la gana"

Bel Olid (Mataró, 1977) és escriptora, traductora i professora de didàctica de la llengua a la Universitat Autònoma de Barcelona des de l'any 2005. Ha col·laborat en diversos diaris i revistes i ha guanyat diversos premis com el Qwerty (2009) al millor llibre infantil amb el conte *Crida ben fort, Estela*, el premi Rovelló (2010) amb l'assaig *Les heroïnes contraataquen: models literaris contra l'universal masculí a la literatura infantil i juvenil*, el premi Documenta (2010) amb la novel·la *Una terra solitària* i el flamant Roc Boronat amb *La mala reputació*.

Bel, per què traductora? Vaig tenir la sort a l'institut de poder escollir una assignatura trimestral de traducció, en vaig fer un tastet i em va agradar molt aquesta feina. M'agrada molt la literatura i m'agrada escriure; la traducció em permetia fer les dues coses i guanyar-m'hi la vida.

Ara en el cinema s'estan potenciant les versions originals per tal d'apreciar l'actuació dels actors i les actrius de manera global. Creus que podria ser que les persones que traduïu llibres resteu en part la genialitat dels escriptors?

Bé, jo sobretot el que tradueixo són subtítols per a cinema, de fet m'encanta la versió original i no veig pel·lícules doblades. En tot cas, un dels meus escriptors preferits, per exemple, és Murakami, però jo no parlo japonès. El temps que hauria d'invertir per llegir-lo en versió original, m'hi podria morir, en canvi hi ha un senyor que es diu Albert Nolla que fa unes traduccions esplèndides i, per tant, jo puc gaudir de Murakami a través d'aquest traductor. És clar que hi ha traductors que fan millor la seva feina que d'altres, però els traductors bons són la meua porta d'accés a les literatures de llengües que no parlo. L'alternativa seria no llegir res en cap llengua que no conegui i implicaria perdre'm grans obres d'art i no poder tenir una cultura compartida amb gent d'altres indrets.

Quin llibre t'han regalat aquest Sant Jordi? Te n'has regalat algun tu mateixa?

Jo me'n regalo cada setmana. Per Sant Jordi m'han regalat *El ruletista*, de Mircea Cartarescu, que m'ha fascinat. Pels volts de Sant Jordi n'han caigut d'altres, com *Vetlla*, que em va regalar el mateix Jordi Llavina, i un amic em va regalar *El talent*, de Jordi Nopca.

Si poguessis escriure sobre un personatge històric, de qui ho faries?

No ho sé, els personatges històrics importants em semblen poc

atractius per a la meua creació, perquè la feina de documentació segurament mataria el plaer d'escriure. M'interessen més els personatges petits, els anònims.

Dels teus treballs es traspuja un interès per l'educació infantil, d'on surt aquesta motivació? Bé, hi ha aquesta dita en anglès, que diu "la mà que mou el bressol és la que mou el món", i de fet crec que l'educació és molt important. D'altra banda, des que tinc fills m'ho miro amb altres ulls, amb ulls de mare, i això s'ha anat filtrant a la meua vida professional, empenyent-me a integrar-me en un grup de recerca en literatura infantil i a tenir els ulls més oberts.

I publiques *Crida ben fort, Estela*, un conte que de manera valenta s'endinsa en un tema difícil com és el de l'abús a menors. Com creus que ens pot ajudar aquest llibre?

Jo crec que el millor que pot fer aquest llibre és de pont, d'excusa per parlar amb els nens d'un delicte que pateixen els menors, però que no s'acostuma a parlar amb ells. Em sembla absurd que no es parli de com es poden protegir. El que busca el llibre és donar eines als nens i fer de pont entre grans i petits per parlar d'un tema difícil.

No deixes l'interès per la literatura infantil ni, si m'ho permetes, la teva vessant reivindicativa, i cuines un assaig titulat *Les heroïnes contraataquen*, premi Rovelló 2010. Sobre què versa aquest estudi? Bé, el subtítol és *Models literaris contra l'universal masculí*. A la societat la visió masculina es pren com si fos neutra, i en canvi la mirada femenina es pren com només pròpia de les dones. És una reflexió que vol posar l'accent sobre aquest fet, que penso que no és cert, i que jo puc compartir coses o em puc sentir representada per la manera de pensar de persones adscrites al meu o a un altre gènere. I tornant a la rellevància de l'educació, crec important que els homes es puguin sentir representats per

dones, ja que a diferència d'aquestes, als homes els costa identificar-se, respectar i admirar els personatges femenins. La idea és que si des de petits poden llegir literatura de qualitat protagonitzada per nenes o per dones, que els faci pensar, que els remogui alguna cosa, això els pugui fer més fàcil d'adults identificar-se amb dones i potser així l'abisme entre homes i dones sigui més fàcil de cobrir.

En el llibre parles del masculí genèric, però com traduiries, perquè l'entenguéssim, la frase "parlem en femení genèric"? El masculí genèric és una convenció que es va imposar perquè els que escrivien eren els homes i per als homes. Així, quan jo dic "els nens són guapos", tant nenes com nens s'hi poden sentir identificats, però si dic "les nenes són guapes", els nens mascles diran "no, això no va amb mi". No tinc res en contra del masculí genèric i de fet l'utilitzo amb normalitat, però com a convenció ens la podríem saltar. De fet jo faig classes de traducció i de magisteri, i la majoria dels meus alumnes són dones i no em sento còmoda dient "ei nois!". Per tant, a principi de curs arribem a la convenció que farem servir el femení genèric i que això englobarà a totes les persones integrants del grup. Les convencions estan fetes perquè ens entenguem, no haurien de servir per oprimir-nos.

A què fa referència el tòpic que comentes en el llibre de "la repressió de la dona per la dona"? Hi ha una mica la idea que l'educació dels fills depèn de les mares, i per tant que el masclisme es perpetua és culpa d'elles. Això ja pressuposa que els pares no tenen res a veure amb l'educació dels fills. Jo rebutjaria aquesta idea perquè si dues persones s'han posat d'acord per tenir una personeta, no té sentit que una d'elles no tingui responsabilitat sobre la seva educació. Però és cert que hi ha un col·lectiu de dones que perpetuen el masclisme igual que un col·lectiu d'homes que

(passa a la pàgina següent)